

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum aliquis non ordinatus possit sacramentum
confirmationis conferre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

propter confusionem quae est timor ignominiae, vtriusque autem signum praecipue in fronte manifestatur, pallescunt enim timentes & rubescunt verecundati, vt dicitur. 4. Eth. Et ideo in confirmatione quae fit ad liberam confessionem vnctio fit in fronte, fit etiam in modum crucis, sicut patet ex forma verborum, Consigno te signo crucis, quia confessio fidei quo ad articulum passionis maximam habet erubescentiam, vt dicit Apostolus. 1. Cor. 1. Nos autem praedicamus Christum crucifixum, Iudaeis quidem scandalum Gentibus autem stultitiam. Et ideo ad confirmandum hominem contra hanc erubescentiam, vnctio confirmationis fit in fronte per modum crucis, & sic apparet secundum.

10. **E X** quibus potest concludi tertium. scilicet quod in confirmatione imprimatur character: quia omne sacramentum per quod deputatur aliquis ad aliquod sacramentum imprimatur characterem (Character enim nihil aliud est quam potestas vel deputatio ad actum sacramenti, vt patet ex praecedentibus) sed per baptismum, confirmationem, & ordinem, deputatur homo ad actum sacrum, per baptismum quidem passivum ad recipiendum sacramenta. Nullus enim non baptizatus est susceptivus sacramentorum. Per ordinem vero deputatur quis ad collationem eorum praecipue per maiores ordines, vt per sacerdotium, vel episcopatum. Per inferiores vero ordinantur ad quosdam actus sacros secundarios. Confirmatio autem ordinatur ad audacem confessionem fidei, propter quod ista tria sacramenta imprimunt characterem, & per consequens non debent reiterari ne fiat iniuria sacramento. Cum character fit effectus sacramenti indelebilis.

11. **A D** primum arg. dicendum quod Apostoli non confirmabant sine chrismate quauis non legatur in scriptura canonica, dicit enim Dion. 4. cap. caelest. Hierar. quod est quaedam perfectiva operatio quam duces nostri quos Apostolos vocant chrismatis hostiam nominant, porrigit tamen esse quod praeter legem communem. Deus ex speciali gratia dedit aliquibus effectum confirmationis sine sacramento, cum ad impositionem manuum Apostolorum dabatur Spiritus sanctus sub visibilibus signis, sacramentum confirmationis semper dabatur Apostoli mediante chrismate secundum communem legem sacramenti.

12. **A D** secundum dicendum quod distinctio rerum est ex parte formae & non ex parte materiae principaliter. Actus enim separatur & distinguitur, propter quod nihil prohibet eandem materiam esse in diuersis sacramentis cum distincta forma verborum: & sic est de chrismate in confirmatione & ordine, quia ipsi adduntur diuersae formae.

QUESTIO TERTIA.

Vtrum aliquis non ordinatus possit sacramentum confirmationis conferre.

Tho. 3. q. 72. art. 1. Vide Caiet. ibidem.

Tertio quaeritur de ministerio confirmationis. Circa quod quaeruntur duo. Primum est vtrum aliquis non ordinatus possit sacramentum confirmationis conferre. Secundum est vtrum aliquis non episcopus possit ex commissione Papae aliquem confirmare. Ad primum sic proceditur. Et arguitur quod aliquis non ordinatus dum tamen sit confirmatus possit alios confirmare, quia perfectum est quod potest facere sibi simile, ergo qui est perfectus confirmatus potest alium confirmare: sed multi non ordinati sunt perfecte confirmati, ergo &c.

2. **I**tem qui potest maius potest & minus. Sed sacramentum eucharistiae est maius & perfectius quam sacramentum confirmationis, ergo simplex sacerdos, qui potest sacramentum eucharistiae conferre, potest (vt videtur) sacramentum confirmationis conferre.

3. **I N** contrarium arguitur: quia tempore Apostolorum non leguntur aliqui confirmasse nisi soli Apostoli, vt legitur in actibus Apostolorum, ergo moderno tempore nulli possunt confirmare nisi illi qui successerunt in locum Apostolorum, sed illi sunt soli episcopi, ergo soli episcopi possunt confirmare.

4. **R E S P O N S I O.** Circa questionem istam est aliquid clarum quod conceditur ab omnibus fidelibus, videlicet quod solis episcopis competit ex officio confirmare, & hoc rationabiliter. Primum, quia concordat scripturae. Non enim legitur hoc sacramentum tempore Apostolorum ab

alio fuisse collatum quam ab apostolis quorum vicem gerunt episcopi. Secundo ex determinatione ecclesiae quae habetur de conse. dist. 7. cap. Manus. Et tangitur a Magistro in litera. Tertio ex probabili ratione, quia ad illum qui est supremus in aliquo statu pertinet ordinare, & disponere de illis qui sub ipso in aliquo gradu praeficiuntur populo communi, sicut ad principem exercitus pertinet ordinare de centurionibus & decurionibus. Sed episcopus in ordine ecclesiastico. Hierar. est supremus, ergo ad episcopum pertinet illa sacramenta dispensare per quae aliquis constituitur in aliquo gradu super populum & communem. Haec autem sunt confirmatio per quam aliquis efficitur miles fidei defendendae, & ordo per quem efficitur aliquis quassidus aliorum, ergo ad ipsum pertinet dispensare sacramentum ordinis & confirmationis.

5. **H**oc igitur supponatur tanquam concessum ab omnibus. Sed quia praeter ministrum qui ex officio dispensat sacramentum, & cum solennitate, est dare ministrum qui potest dispensare sacramentum in casu necessitatis, sicut praeter sacerdotem cui soli ex officio & cum solennitate competit baptizare, potest quilibet alius vir vel femina in casu necessitatis baptizare: etsi baptizet extra casum necessitatis, nihilominus est verus baptizatus, dum tamen seruentur caetera quae sunt de necessitate sacramenti. Et ideo volunt aliqui dicere quod licet soli episcopo conueniat ex officio confirmare & cum solennitate, tamen simplex sacerdos ex commissione Papae potest hoc sacramentum conferre: quia praecisus minister confirmationis quantum est de necessitate sacramenti non est solus episcopus, sed sub distinctione episcopus vel sacerdos cui Papa committit. Sicut praecisus minister baptismi non est solus sacerdos, sed omnis homo vir vel mulier qui habet intentionem faciendi quod facit ecclesia.

6. **E T** quamuis istud non possit ex sacra scriptura haberi, tamen probabile est (vt dicunt) quod ita sit. rationabile enim est quod Christus vicario suo qui est caput totius ecclesiae dederit aliquam praerogatiuam circa administrationem sacramentorum: videlicet quod ex eius commissione aliquis sit minister confirmationis, vel minorum ordinum qui sine eius commissione non esset minister, etiam ex commissione cuiuscunque alterius episcopi. Et in tantum procedunt isti, vt dicant quod ex dispensatione Papae potest confirmare quis ex chrismate non consecrato, & infirmus inungi de oleo non benedicto, & esset verum sacramentum. Quia (vt dicunt) Christus materiam confirmationis & extreme vnctionis instituit chrisma, scilicet oleum. Sed consecrationem & benedictionem materiae ecclesiae commisit, propter quod Papa qui est super totam ecclesiam licet mutare non possit materiam, potest tamen mutare consecrationem, committere, vel omittere: quia Christus sic instituit quod oleum vel chrisma sit materia, eo modo quo fuerit per ecclesiam determinata cum tali vel tali benedictione, vel absque vlla omnino.

7. **S**imiliter dicunt quod si consecratio episcopi non sit sacramentum sed sacramentale, Papa poterit circa eam dispensare etiam quantum ad ministrum tantae consecrationis. Quia quod consecrans aliquem in episcopum sit sacerdos, est ex Christi institutione. Sed quod ille sacerdos sit ordinatus ordine simplicis sacerdotis, vel ordine summi sacerdotis, seu episcopi, hoc commisit Christus sub determinatione ecclesiae. Et ideo Papa qui praestitit toti ecclesiae potest committere quod simplices sacerdotes episcopum consecrent, & sine eius commissione non possent: quia ordinatio Papae circa ministerium sacramenti vel eius materiam est de necessitate sacramenti propter specialem praerogatiuam quam ex institutione Christi habet Papa super omnes ministros ecclesiae.

8. **H**ec autem opinio non videtur solum falsa, sed fidei & ecclesiae valde periculosa. Quod fit falsa patet: quia secundum omnes sanctos & doctores theologos, & canones sacros Christus non commisit alicui homini respectu sacramentorum nisi simplex ministerium & non potestatem excellentiae, vel aliquid ad eam pertinens. Sed ordinare de materia sacramenti, puta de oleo vel chrismate quod benedicatur vel non benedicatur, vel quod benedicatur tali benedictione vel alia, & quod huiusmodi ordinatio sit de necessitate sacramenti & non solum de solennitate

titate pertinet ad potestatem excellentiæ & non ad simplex ministerium quod consistit solum & præsit in faciendo ea quæ circa sacramenta sunt instituta per Christum; ergo istud non fuit commissum alicui homini, nec Papæ, nec alii. Et quod dictum est de materia, locum etiam habet in ministro, quia ordinare quod minister sit ordinatus tali vel tali consecratione prout placet ordinanti, & quod talis ordinatio seu consecratio sit de necessitate sacramenti pertinet ad potestatem excellentiæ & nullo modo ad simplex ministerium.

¶ Quod etiam prædicta opinio sit fidei & ecclesiæ valde periculosa patet, quia isti ponunt quod Christus commisit voluntati & dispositioni ecclesiæ vel Papæ, quod christina vel oleum non sit benedictum vel benedictum. Et si sit benedictum benedicatur tali vel tali benedictione secundum voluntatem & ordinationem ecclesiæ vel Papæ: & sicut ponunt de ministro confirmationis vel ordinationis episcopalis quod sit sacerdos consecratus consecratione simplicis sacerdotii vel summi pro voluntate & ordinatione Papæ vel ecclesiæ, quæ ordinatio est de necessitate sacramenti, ita possunt dicere circa alia sacramenta scilicet baptismi, eucharistiæ, penitentię & etiam extremæ unctionis. Poterit enim dici quod minister eucharistiæ, penitentię, & extremæ unctionis ex institutione Christi est sacerdos, sed Christus commisit dispositioni Papæ vel ecclesiæ quali consecratione sit ille sacerdos consecratus videlicet consecratione simplicis sacerdotii vel consecratione episcopali. Et si Papa ordinaret quod esset consecratus consecratione episcopali, tunc soli episcopi possent solum sacramentum eucharistiæ consecrere & absolueri in foro penitentię, & infirmos inungere, nec aliàs esset verum sacramentum. Similiter circa sacramentum baptismi posset dici quod Christus solum instituit quod baptismus fieret in aqua, sed commisit Papæ vel ecclesiæ determinationem aquæ, videlicet an esset benedicta vel non benedicta, calida vel frigida. Et similiter posset dici quod Christus instituit solum quod vinum esset materia consecrationis sanguinis. Sed commisit determinationi Papæ, vel ecclesiæ quale esset illud vinum album vel rubeum. Et si Papa circa aquam baptismi determinaret quod deberet esse calida & circa vinum quod deberet esse rubeum, baptismus non posset fieri saltem extraculum necessitatis nisi in aqua calida, nec sanguis Christi consecrari nisi in vino rubeo, quia ordinatio ecclesiæ esset de necessitate sacramenti ex commissione Christi: nec est maior ratio dicendi illa quæ dicunt isti quod dicendi hæc quæ subiecta sunt. Quia im periculosa autem sint omnia hæc perpendere potest quilibet prudens ex eo quod fides quam habemus de sacramentis dependet ex libera voluntate vnius hominis, scilicet Papæ etiam quantum ad aliqua quæ essent de necessitate sacramentorum, quod non videtur sanè dictum. Item absurdum videtur & contrarium sacre scripture quod ex commissione Papæ simplices sacerdotes possint episcopum consecrere, dicit enim apud Hebr. quod absque vlla contradictione minor a maiori benedicatur. Sed episcopus non est minor simplici sacerdote, imò maior siue consecratio episcopalis sit sacramentum, vel sacramentale, ergo absurdum est dicere quod simplices sacerdotes possint episcopum consecrere.

10. Tenendum est ergo secundum communem doctrinam quod circa sacramenta & etiã sacramentalia per Christum instituta nihil potest mutari per quemcumque hominem quantum ad ea quæ sunt de necessitate sacramentorum, vel sacramentalium si qua per Christum instituta fuerunt, nec in his Christus commisit alicui homini Papæ, vel alii nisi simplex ministerium: quamvis ad solennitatem ministerii potuerit & possit ecclesia addere, vel subtrahere, vel mutare prout iudicauerit expedire.

11. Redendo ergo ad propositum de ministro confirmationis an ex institutione Christi debeat esse solus episcopus, an simplex sacerdos. Dicendum est quod ex textu sacre scripture non potest haberi plena certitudo de hoc, quod enim diaconus, aut alius quicumque inferior sacerdote non possit esse minister confirmationis, satis liquet ex actibus Apostolorum ubi dicitur, quod cum Philippus vnus ex septem diaconibus prædicasset in Samaria & aliquos conuertisset ac baptisasset, non tamen confirmavit eos. Sed ad eos confirmandos missi sunt duo ex Apostolis Petrus videlicet

& Ioannes, quod non fuisset factum si Philippus diaconus potuisset eos confirmare. Et ille non potuit, nec alii diaconi possunt, & multominus subdiaconi, & alii inferiores. Sed quia Apostoli erant sacerdotes, & episcopi adhuc ex illo textu non est clarum an episcopi confirmauerint tantquam sacerdotes, vel tanquam episcopi, sacri etiam canones hoc clarè non determinant. Nam licet quedam capitula expressè dicant, quod a solis episcopis hoc sacramentum conferendum sit. Et si ab aliis conferatur irritum est, nec inter ecclesiasticam sacramenta computatur, vt habetur de conse. di. 3. cap. Manus, cum pluribus aliis. Tamè alibi legitur, quod Gregorius concessit quod in absentia episcoporum presbyteri possent baptizatos christinate tagere in fronte, hoc est confirmare, vt habetur in decretis distin. 95. cap. Pereuenit. Et vtrumque prædictorum tangit Magister in litera. Et sic adhuc remanet sub dubio, quamvis communius & probabilius teneatur quod solus episcopus est minister sacramenti confirmationis.

12. Ad rationes in oppositum, dicendum est ad primam quod in agentibus naturalibus & vniuocis signum perfectionis est facere sibi simile, in agentibus autem per artem signum perfectionis artis est quando aliquis facit illud quod disponit facere per artem. In agentibus autem equiuocis non est perfectionis facere sibi simile, quia agens equiuocum excedit speciem sui effectus. Minister autem sacramentorum non est agens naturaliter, sed per artem respectu eorum quæ exterius subiacent suo ministerio. Nam effectum intentione non solus Deus facit. Et ideo perfectus minister est qui facit perfectè ea quæ pertinent ad suum ministerium & non ex eo quod facit sibi simile.

13. Ad secundum dicendum, quod quando minus includitur in maiori, qui potest minus potest & minus: vt qui potest ferre centum libras potest ferre quadraginta. Sed quando maius & minus sunt totaliter disparata non oportet quod ille qui potest minus possit minus, sicut non oportet quod homo qui potest ratiocinari possit volare. Sic autem est in proposito, quia conficere eucharistiam & confirmare sunt totaliter disparata.

QUESTIO QUARTA.

Vtrum ex commissione Papæ sacramentum confirmationis possit ab alio quam ab episcopo conferri.

Tho. 3. q. 72. ar. 11. Et quodlibet. 11. ar. 7.

Ad secundum sic proceditur, & arguitur quod sacramentum confirmationis possit ex commissione Papæ conferri ab alio quam ab episcopo. Quia maius est conferre minores ordines quam confirmationem, sed presbyteri cardinales ex commissione Papæ conferunt minores ordines, ergo simili commissione possunt conferre confirmationem.

1. Item Magister dicit in litera, quod Gregorius commisit, quod sacerdotes simplices in absentia episcoporum possent confirmare, & habetur in decreto distin. 95. cap. Peruenit. Hoc autem non fecisset nisi facere potuisset, ergo &c.

2. IN contrarium est, quia sicut se habent ea quæ sunt sacerdotis ad sacerdotem, ita se habent ea quæ sunt episcopi ad episcopum, sed ea quæ sunt sacerdotis non possunt ex commissione Papæ fieri per non sacerdotem: ergo ea quæ sunt episcopi sicut est confirmatio prout in litera dicitur non possunt ex commissione Papæ fieri per non episcopum.

3. RESPONSIO. Hoc est duplex opinio. Prima est aliquorum qui dicunt quod tanta est Papæ autoritas quod quilibet potest ex eius commissione conferre alteri sacramentum quod habet, sicut confirmatus potest alium confirmare, & sacerdos sacerdotium aliud conferre. Et diaconus diaconatum, & sic de aliis. Non autem potest aliquis conferre sacramentum quod non habet etiam ex commissione Papæ, quia nemo dat alteri quod non habet.

4. Istud autem est manifestè falsum. Primum, quia si nullus potest conferre sacramentum quod non habet, non baptizatus non potest baptizare quod falsum est, vt patet ex præcedentibus. Et iterum sacerdos non vnctus non potest infir-